

@MarliesEck @zwnne

LEIDEN REVISITED | 30 AUGUSTUS 2019

privacy en gegevensbescherming

prof. mr. Gerrit-Jan Zwenne & prof. mr. Serge Gijrath & mr. Marlies van Eck

Universiteit
Leiden

1

agenda

regulering **blockchain**

Het **vergeetrecht**
vijf jaar later

Over geautomatiseerde besluitvorming en
algorithmic transparency

2

GEAUTOMATISEERDE BESLUITVORMING EN ALGORITHMIC TRANSPARANCY

3

HET VERGEETRECHT VIJF JAAR LATER

Op 13 mei 2014 stelde het Hof van Justitie van de EU vast dat Mario Gonzalez Costeja een vergeetrecht had. Vele procedures volgden. Wat is de stand van zaken vijf jaar later?

4

秦始皇

HET VERGEETRECHT 259 -210 BC

5

de ptes.

U.R.E. 08/20 (SANT FELIU DE LLOBREGAT) Tel. 666 56 12

Meitat indivisa d'un solar al carrer Baix, 55, d'Esparreguera, propietat de DANIEL COCA MAGDALENO. Superfície: 160 m². Sense càrregues. Tipus de subhasta: 3,7 milions de ptes.

Les dues meitats indivises d'un habitatge al carrer Montseny, 8, propietat de MARIO COSTEJA GONZÁLEZ i ALICIA VARGAS COTS, respectivament. Superfície: 90 m². Càrregues: 8,5 milions de ptes. Tipus de subhasta: 2 milions de ptes. cadascuna de les meitats.

Meitat indivisa d'un habitatge unifamiliar al carrer Begonia, 8, de la Urb. Mas d'en Gall d'Esparreguera, propietat d'ALFREDO FERNÁNDEZ FERNÁNDEZ. Superfície (total): 317 m². Càrregues: 6,2 milions de ptes. Tipus de subhasta: 2,3 milions de ptes.

U.R.E. 08/23 (VILAFRANCA DEL PENEDES) Tel. 817 19 60

Propietat indivisa d'un solar al carrer Balmori, 11, de la

HJEU 13 mei 2014 C-131/12
ECLI:EU:C:2014:317 (Google
Spain)

Mario Costeja Gonzalez

Google search results for 'mario costeja gonzález'. The search results include a link to 'La inofundable historia del embargo al moroso Mario Costeja ...' with a red annotation: 'sommige resultaten zijn mogelijk verwijderd op grond van Europese wetgeving inzake gegevensbescherming'.

6

HJEU 13 mei 2014 C-131/12
ECLI:EU:C:2014:317 (Google
Spain)

Wat zei het Hof ook al weer?

- een zoekmachine doet iets anders dan een nieuwswebsite
  - een zoekmachine is zelf verantwoordelijk
  - en kan zich niet verschuilen achter de websites die worden gevonden
  - wat een zoekmachine doet moet op zichzelf worden beoordeeld
- indexeren van internetpagina's en op basis daarvan zoekresultaten beschikbaar stellen
- 'verwerkingsverantwoordelijke' of 'controller' i.d.z.v. art 4(7) AVG
- «robot.txt»
- is de gegevensverwerking rechtmatig?
- is de verwerking noodzakelijk en niet bovenmatig?
  - verwerkingsverbod voor strafrechtelijke gegevens, gezondheid...
  - etc.

7

zoekmachine moet zelf verantwoordelijk zijn

(85) Bovendien kan de verwerking door de redacteur van een webpagina, bestaande uit de publicatie van informatie betreffende een natuurlijke persoon, in voorkomend geval „voor uitsluitend journalistieke [...] doeleinden” zijn verricht en aldus krachtens artikel 9 van richtlijn 95/46 onder de uitzonderingen op de vereisten van deze richtlijn vallen, terwijl dit niet het geval is voor de door een exploitant van een zoekmachine verrichte verwerking. Aldus kan niet worden uitgesloten dat de betrokkene in bepaalde omstandigheden [verwijder]rechten tegen deze exploitant kan uitoefenen, maar niet tegen de redacteur van deze webpagina.

8

belangenafweging

privacyinbreuk door
zoekmachine

HJEU 13 mei 2014 C-131/12
ECLI:EU:C:2014:317 (Google
Spain)

(81) Gelet op de potentiële ernst van deze inmenging moet worden vastgesteld dat zij niet kan worden gerechtvaardigd door louter het economisch belang dat de exploitant van een dergelijke zoekmachine bij deze verwerking heeft. [Er moet] worden gezocht naar een juist evenwicht tussen met name dit belang [van internetgebruikers] en de grondrechten van deze persoon [...]. Weliswaar hebben in de regel de [...] rechten van de betrokkene tevens voorrang op dit belang van internetgebruikers, maar dit evenwicht kan in bijzondere gevallen afhangen van de aard van de betrokken informatie en de gevoeligheid ervan voor het privéleven van de betrokkene en van het belang dat het publiek erbij heeft om over deze informatie te beschikken, wat met name wordt bepaald door de rol die deze persoon in het openbare leven speelt.

9

HJEU 13 mei 2014 C-131/12
ECLI:EU:C:2014:317 (Google
Spain)

(88) .... de exploitant van een zoekmachine [is] verplicht [...] om van de resultatenlijst die na een zoekopdracht op de naam van een persoon wordt weergegeven, de koppelingen te verwijderen naar door derden gepubliceerde webpagina's waarop informatie over deze persoon is te vinden, ook indien deze naam of deze informatie niet vooraf of gelijktijdig van deze webpagina's is gewist en, in voorkomend geval, zelfs wanneer de publicatie ervan op deze webpagina's op zich rechtmatig is.

10

De privacywet zou niet van toepassing moeten zijn op zoekdiensten, omdat...

Conclusie A-G Jääskinen 25 juni 2013, C-131/12, ECLI:EU:C:2013:424

[een] tegengestelde opvatting zou meebrengen dat internetzoekmachines in strijd met het Unierecht zijn, wat mijns inziens een absurde conclusie is. Met name zouden de activiteiten van aanbieders van internetzoekmachines, wanneer zij werden beschouwd als verantwoordelijken voor de verwerking van de persoonsgegevens op bronpagina's van derden die ergens „bijzondere” gegevens in de zin van artikel 8 van de richtlijn zouden bevatten [...], automatisch illegaal worden zodra niet is voldaan aan de strenge voorwaarden die dat artikel stelt aan de verwerking van zulke gegevens.

verwerkingsverbod voor gegevens betreffende

- religie
- gezondheid
- politieke voorkeur
- strafrechtelijke veroordeling
- etc.

11

vergeetrecht-rechtspraak

- eerst te **terughoudendheid**
- dan de 'ontdekking' van het verwerkingsverbod voor **bijzondere gegevens**
- en hoe rechters dat oplossen...

afweging (individuele) privacybelang tegen (algemeen) belang bij informatievrijheid

Rb A'dam 18 september 2014, ECLI:NL:RBAMS:2014:6118

Rb A'dam 12 februari 2015, ECLI:NL:RBAMS:2015:716

Rb A'dam 24 december 2015, ECLI:NL:RBAMS:2015:9515

NIET:
Rb R'dam 29 maart 2016
ECLI:NL:RBROT:2016:2395

Rb Den Haag 12 januari 2017, ECLI:NL:RBDHA:2017:264

link is geen strafrechtelijk gegeven, beschuldiging evenmin

Hof Den Haag 23 mei 2017, ECLI:NL:GHDHA:2017:1360

journalistieke exceptie...

Rb Mid.NL 20 februari 2017
ECLI:NL:RBMNE:2017:805

beperkte uitleg van begrip «strafrechtelijk gegeven»

verwerkingsverbod sowieso niet van toepassing op zoekmachines

Rb A'dam 22 maart 2018
ECLI:NL:RBAMS:2018:3355

et cetera...

12

Rb A'dam 12 februari 2015,
ECLI:NL:RBAMS:2015:716
(containerwoning)

Rb A'dam 18 september 2014,
ECLI:NL:RBAMS:2014:6118
(huurmoordenaar)

terughoudendheid...

[Er is] **terughoudendheid** is geboden bij het opleggen van beperkingen aan de werking van een zoekmachine als Google Search. Zoekmachines als Google Search vervullen immers een **belangrijke maatschappelijke functie**. Het internet bevat een onmetelijke hoeveelheid informatiebronnen, waaronder een onvoorstelbaar groot aantal websites. De inhoud van het internet verandert bovendien per seconde. Zoekmachines helpen de internetgebruiker in deze **ocean van informatie** bij het zoeken naar de informatie waarnaar hij/zij op zoek is.

13

verwerkingsverbod voor
strafrechtelijke gegevens...?

terughoudendheid...

De veroordeling voor een **ernstig misdrijf** zoals het onderhavige en de negatieve publiciteit als gevolg daarvan zijn in het algemeen blijvend relevante informatie over een persoon. De negatieve kwalificaties die daarbij kunnen voorkomen zullen slechts **in zeer uitzonderlijke gevallen** "buitensporig" of "onnodig diffamerend" zijn.

Rb A'dam 18 september 2014,
ECLI:NL:RBAMS:2014:6118
(huurmoordenaar)

Rb A'dam 12 februari 2015,
ECLI:NL:RBAMS:2015:716
(containerwoning)

[H]et "verwijderingsrecht" [is] een **uitzondering** op het algemene uitgangspunt op het recht van Google Inc. op informatievrijheid, waaraan strenge eisen worden gesteld. Dat eiser het onprettig vindt om steeds door kennissen of zakelijke contacten te worden geconfronteerd met de "container-kwestie" is goed voorstelbaar. Het weegt echter niet op tegen het recht van Google Inc. op informatievrijheid.

14

de ontdekking van «bijzondere gegevens»

verwerkings**verbod**

- politieke opvattingen, religieuze of levensbeschouwelijke overtuiging, vakbond
- ras of etnische afkomst, genetische gegevens, gezondheid
- biometrische id-gegevens
- seksueel gedrag of seksuele gerichtheid
- strafrechtelijke gegevens

art. 16 Wbp

art. 9 en 10
AVG

specifieke uitzonderingen

- door sommige verwerkingsverantwoordelijken voor sommige doeleinden

algemene uitzonderingen

- uitdrukkelijke toestemming
- zelf door datasubject bekendgemaakt
- instellen van een rechtsvordering
- etc.

art. 17-23
Wbp

art. 22-33
UAVG

15

verwerkingsverbod van toepassing (..!)

4.10.4. Nu het verzoek strafrechtelijke persoonsgegevens betreft, geldt in beginsel het **verbod van verwerking** van deze gegevens zoals is bepaald in artikel 16 Wbp. Voorts is niet gebleken van een van de uitzonderinggronden die limitatief en exclusief zijn opgesomd in artikel 22 Wbp op de toepassing van het verbod tot verwerking van de strafrechtelijke persoonsgegevens.

Hoewel de rechtbank zich bewust is van het vergaande praktische gevolg voor de verwerking van strafrechtelijke persoonsgegevens door de exploitant van een zoekmachine, acht de rechtbank de conclusie **onvermijdelijk** dat er in dit geval sprake is van een toepasselijk verbod op de verwerking van strafrechtelijke persoonsgegevens.

Rb R'dam 29 maart 2016,
ECLI:NL:RBROT:2016:2395
(advocaat)

16

Rb DHG 12 januari 2017
 ECLI:NL:RBDHA:2017:264
 vastgoedondernemer

een link is nog géén strafrechtelijk gegeven

‘[D]e rechtbank [is] van oordeel dat Google [...] geen strafrechtelijke persoonsgegevens [...] heeft verwerkt. Er is immers geen sprake van het opnemen **in de zoekresultaten** van zodanige concrete feiten en omstandigheden dat zij als **een strafbaar feit te kwalificeren bewezenverklaring** in de zin van artikel 350 Sv kunnen dragen.

17

Rb Midden-NLD 20 februari 2017,
 ECLI:NL:RBMNE:2017:805
 (man uit Almere)

beschuldiging is géén strafrechtelijk gegeven

De door [eiser] genoemde publicaties kunnen niet als een [...] strafbaar feit te kwalificeren bewezenverklaring worden aangemerkt. In deze publicaties gaat het immers om **niet meer dan geuite beschuldigingen** afkomstig van natuurlijke personen waarbij er geen enkel (justitieel) onderzoek heeft plaatsgevonden en waarvan de juistheid van de geuite beschuldigingen ook door [eiser] wordt betwist.’

18

Rb A'dam 19 juli 2018,
ECLI:NL:2018:8606, r.o. 4.4
(BIG-register)

en tuchtrecht is nog géén strafrecht

“[W]aar dit in beginsel nog wel het geval was onder de Wbp [worden] tuchtrechtelijke persoonsgegevens onder de AVG **niet als bijzondere of strafrechtelijke persoonsgegevens** [...] gecategoriseerd.”

19

geen extra beperkingen op verwerking van strafrechtelijke gegevens...

zoekmachine is géén **journalistiek**

Doordat het HvJ EU in genoemd arrest in feite heeft **uitgesloten** dat de exploitant van een zoekmachine met succes een beroep kan doen op de media-exceptie, staan exploitanten van zoekmachines [...] voor de lastige keuze om... [het verwerkingsverbod te overtreden of dienstverlening te minimaliseren]

Rb Overijssel 24 januari 2017
ECLI:NL:RBOVE:2017:278
(ontucht)

Conclusie A-G Langemeijer 4
november 2016,
ECLI:NL:PHR:2017:933
(huurmoordenaar)

het Hof [heeft] in het Costeja-arrest [...] geoordeeld dat Google zich **niet op de media-exceptie** kan beroepen

20

Hof Den Haag 23 mei 2017
ECLI:NL:GHDHA:2017:1360 (advocaat)

wél journalistiek...!

Het verwerkingsverbod voor bijzondere gegevens is niet van toepassing voor zover dit noodzakelijk is voor uitsluitend journalistieke, artistieke of literaire doeleinden.

[D]e verwerking door Google van de persoonsgegevens van [verweerder] voldoet aan de criteria van Satamedia en dus heeft te gelden als te zijn verricht voor uitsluitend journalistieke doeleinden. Gelet op dit een en ander is (a) duidelijk dat de journalistieke exceptie het [verwerkings]verbod van artikel 16 Wbp kan doorbreken en kan (b) **niet op voorhand worden gezegd dat Google geen beroep op die exceptie toekomt.**

21

zoekmachine moet zelf verantwoordelijk zijn

(85) Bovendien kan de verwerking door de redacteur van een webpagina, bestaande uit de publicatie van informatie betreffende een natuurlijke persoon, in voorkomend geval „voor uitsluitend journalistieke [...] doeleinden” zijn verricht en aldus krachtens artikel 9 van richtlijn 95/46 onder de uitzonderingen op de vereisten van deze richtlijn vallen, **terwijl dit niet het geval is voor de door een exploitant van een zoekmachine verrichte verwerking.** Aldus kan niet worden uitgesloten dat de betrokkene in bepaalde omstandigheden [verwijder]rechten tegen deze exploitant kan uitoefenen, maar niet tegen de redacteur van deze webpagina.

Hof Den Haag 23 mei 2017
ECLI:NL:GHDHA:2017:1360 (advocaat)

wél journalistiek...!

Het verwerkingsverbod voor bijzondere gegevens is niet van toepassing voor zover dit noodzakelijk is voor uitsluitend journalistieke, artistieke of literaire doeleinden.

[D]e verwerking door Google van de persoonsgegevens van [verweerder] voldoet aan de criteria van Satamedia en dus heeft te gelden als te zijn verricht voor uitsluitend journalistieke doeleinden. Gelet op dit een en ander is (a) duidelijk dat de journalistieke exceptie het [verwerkings]verbod van artikel 16 Wbp kan doorbreken en kan (b) **niet op voorhand worden gezegd dat Google geen beroep op die exceptie toekomt.**

22

Rb. A'dam 22 maart 2018
 ECLI:NL:RBAMS:2018:3355
 (beleggingsadviseur)

neen: zoekmachine is toch géén journalistiek

[..] [H]et werk van een zoekmachine [wordt] in de onderhavige context toch **niet aangemerkt als een journalistieke activiteit**. Daarvoor is immers mede essentieel dat de (in dit geval systematisch vergaarde) gegevens mede worden **bewerkt en/of geanalyseerd**, terwijl in voorkomend geval bovendien op basis daarvan **opiniërende conclusies** worden getrokken. Daarvan is in het geval van een zoekmachine - in de kern **een elektronische gegenereerde kaartenbak** - geen sprake.

23

Rb. A'dam 22 maart 2018
 ECLI:NL:RBAMS:2018:3355
 (beleggingsadviseur)

neen! verwerkingsverbod niet van toepassing op zoekmachines..!

De vervulling van deze functie van een zoekmachine zou categorisch onmogelijk worden gemaakt voor zover het gaat om het vinden van publicaties waarin het publiek wordt ingelicht over strafrechtelijke persoonsgegevens betreffende medeburgers. **Een absoluut verbod is niet goed te verenigen met het algemene belang.**

Idem:

- Rb MNL D 20 februari 2017, ECLI:NL:RBMNE:2017:805
- Rb A' dam 25 januari 2018, ECLI:NL:RBAMS:2018:2979
- Rb A'dam 15 februari 2018, ECLI:NL:RBAMS:2018:1644
- Rb A'dam 22 maart 2018, ECLI:NL:RBAMS:2018:3355

24

Rb R'dam 29 maart 2016,
ECLI:NL:RBROT:2016:2395
(advocaat)

verwerkingsverbod van toepassing (...!)

4.10.4. Nu het verzoek strafrechtelijke persoonsgegevens betreft, geldt in beginsel het **verbod van verwerking** van deze gegevens zoals is bepaald in artikel 16 Wbp. Voorts is niet gebleken van een van de uitzonderinggronden die limitatief en exclusief zijn opgesomd in artikel 22 Wbp op de toepassing van het verbod tot verwerking van de strafrechtelijke persoonsgegevens.

Hoewel de rechtbank zich bewust is van het vergaande praktische gevolg voor de verwerking van strafrechtelijke persoonsgegevens door de exploitant van een zoekmachine, acht de rechtbank de conclusie **onvermijdelijk** dat er in dit geval sprake is van een toepasselijk verbod op de verwerking van strafrechtelijke persoonsgegevens.

Rb. A'dam 22 maart 2018
ECLI:NL:RBAMS:2018:3355
(beleggingsadviseur)

neen! verwerkingsverbod niet van toepassing op zoekmachines..!

De vervulling van deze functie van een zoekmachine zou categorisch onmogelijk worden gemaakt voor zover het gaat om het vinden van publicaties waarin het publiek wordt ingelicht over strafrechtelijke persoonsgegevens betreffende medeburgers. Een **absoluut verbod is niet goed te verenigen met het algemene belang.**

Idem:

- Rb MNLD 20 februari 2017, ECLI:NL:RBMNE:2017:805
- Rb A' dam 25 januari 2018, ECLI:NL:RBAMS:2018:2979
- Rb A'dam 15 februari 2018, ECLI:NL:RBAMS:2018:1644
- Rb A' dam 22 maart 2018, ECLI:NL:RBAMS:2018:3355

25

binnenkort...

territoriale reikwijdte van vergeetrechten..?

- C-508/17 Google Inc. CNIL
- C-136/17 Google Inc. CNIL

geldt het verwerkingsverbod onverkort voor zoekmachines?

- **verwijderen in verschillende domeinen (google.com, google.eu, google.nl etc.)**
- **verwijderen op basis van IP-adres (geo-blocking)**
- er is sprake van een strafrechtelijk gegeven als het gaat om een link naar een website met informatie over een strafrechtelijke veroordeling
- in beginsel moet worden voldaan aan het vergeetverzoek
- maar zoekmachine kan gebruik maken van uitzondering voor journalistiek etc. en moet dus belangen afwegen

26

De koppeling naar een webpagina die gegevens bevat die gewag maken van overtredingen en strafvervolgingen valt binnen de werkingssfeer van [...] richtlijn 95/46.

[E]en zoekmachine [is] **verplicht** om verzoeken tot het verwijderen van koppelingen naar webpagina's waarop de in deze bepaling bedoelde gevoelige gegevens zich bevinden, systematisch in te willigen, onder voorbehoud van de in richtlijn 95/46 bepaalde uitzonderingen [...].

Het feit dat de betrokken gegevens van de webpagina onder **artikel 9** van richtlijn 95/46 vallen, vormt daarentegen een omstandigheid die afwijzing van een verzoek om verwijdering mogelijk kan maken. In een dergelijke situatie dient de exploitant van een zoekmachine een **afweging** te maken tussen enerzijds het recht op eerbiediging van het privéleven en het recht op bescherming van gegevens [...] en anderzijds het recht van het publiek op toegang tot de betrokken informatie en het recht op vrijheid van meningsuiting ...

Conclusie AG Szpunar 10 januari 2019 C-136/17 (Google))

- wél een strafrechtelijk gegeven
- in beginsel voldoen aan het vergeetverzoek
- echter, de zoekmachine kan wel gebruik maken van de journalistieke uitzondering voor journalistiek etc.
- er moeten dus belangen worden afgewogen

27

recht op gegevenswissing ("recht op vergetelheid")

Art. 17 AVG

als...

- gegevens **niet langer nodig** zijn voor de verzamel- en verwerkingsdoeleinden
- intrekking toestemming** en er is geen andere rechtsgrond
- betrokkene maakt met succes **bezwaar** tegen de verwerking (art. 21.1)
- gegevens **onrechtmatig** verwerkt;
- wettelijke verplichting**
- gegevens zijn verzameld i.v.m. aanbod aan **kinderen** van diensten van de informatiemaatschappij (art. 8.1)

uitzonderingen

- informatievrijheid
- wettelijke verplichting of een taak van algemeen belang
- redenen van algemeen belang op het gebied van volksgezondheid
- archivering, wetenschappelijk of historisch onderzoek of statistische doeleinden
- instelling, uitoefening of onderbouwing van rechtsvordering

28

een eigen voorstel

- *aanspraken op grond van het vergeetrecht worden **beperkt in tijd***
- *in uw vergeetverzoek zet u uiteen gedurende welke periode de u betreffende gegevens moeten worden verwijderd, en **waarom***
- *na verloop van de vergeettermijn **vervalt** de verplichting om de gegevens te verwijderen*
- *tenzij u met succes een **nieuw verzoek** doet*

29

BLOCKCHAIN VALT ER WAT TE REGULEREN?

Welke rol zou de overheid kunnen spelen bij het stimuleren en/of het inkaderen (door middel van regelgeving) van een ontwikkeling die ingrijpt op nagenoeg alle domeinen van de samenleving?

30

Deconstructie blockchain hype

1) **Software** (Stephen P. Williams, *Blockchain, the next everything*)

2) **gedecentraliseerd transactiegrootboek**

- structuur bemoeilijkt wijzigen historische gegevens: althans aanpassingen zijn zichtbaar
- inzage door brede groep, of geschreven door bepaalde deelnemers
- focus tot nog toe: crypto's; ICO's;
- focus vooruit: toepassingen
- in feite: digitalisering 4.0

<https://dutchblockchaincoalition.org/usecases/visie-document>

Waar staan we nu? (TK)

<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/ah-tk-20182019-1468.html>

Gemeenschappelijke aanpak/diverse projecten.

- 1) Privaatrecht; 2) Gegevensbeschermingsrecht;
  - 3) Bestuursprocesrecht; **B2B; consumenten;**
- Cybersecurity** > Eidas, consumenten;
Terughoudendheid (nationale) regulering?

Holisme 2.0

Smart Contracts: 1) Regulatory Governance Framework for Blockchain; 2) Putting the Human in the Loop – Smart Governance for Smart Contracts.

Rol nationale overheid bij globale problemen

<https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/blockchain-technologies>

www.oecd.org/finance/OECD-Blockchain-Primer.pdf

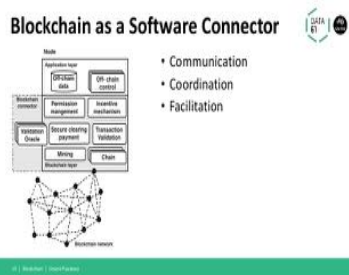

Waar naar toe willen wij?

- **Holistische aanpak:**
  - ❖ Som der onderdelen
  - ✓ Reguleringsprincipes
  - Vooruitziend reguleren
- **Terughoudendheid:**
  - Softwareregulering
  - ✓ Toegang nodes
  - Digitale Identiteit

© Rob van Hees IPTC: fotometadata

33

Openbaar v. privaat

Soort Blockchain	Ledger lezen	Transacties verrichten	Aanpassen ledger	Verwerking- snelheid
Public/ Permissionless	Iedereen	Iedereen	Iedereen (consensus)	Langzaam
Public/ Permissioned	Iedereen	Geregistreerde deelnemers	Allen of gedeeltelijk	Snel
Privaat/ Handelsplaats	Beperkte deelnemers	Geregistreerde deelnemers	Allen of gedeeltelijk	Direct
Privaat/ Permissioned	Automatisch	Alleen exploitant	Alleen exploitant	Direct

34

Digitale Identiteit

- Tussenpersoon nodig?
- Digitale Identiteit: wat is dat anders dan een computer-gegenereerd certificaat (Eidas)? # als identificatie?

Certificate Information

This certificate is intended for the following purpose(s):

- Ensures the identity of a remote computer
- 2.23.140.1.2.2

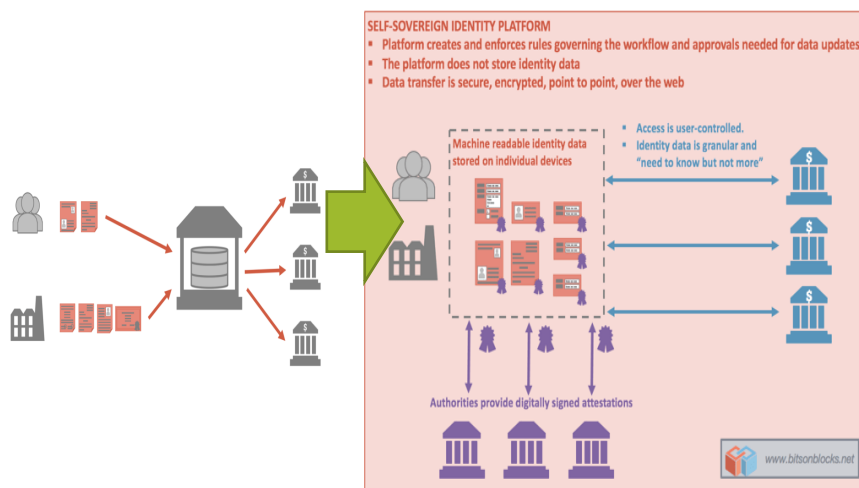

Issued to: *.google.com

Issued by: Google Internet Authority G3

Valid from 28-9-2018 to 20-11-2018

Kan iemand anders uw identiteit bevestigen?

10 Stellingen

1. Blockchain = vorm van elektronisch contracteren
2. Blockchaintransactie: zelfde rechtsgevolgen als bij schriftelijk
3. Cryptocurrencies zijn wel/niet gereguleerd
4. Bij Blockchain transacties hoeven elektronische AV niet langs elektronische weg te worden verstrekt
5. De consumenten e-commerce wet- en regelgeving is niet van toepassing op Blockchain
6. Permissioned Blockchain? Dan bijzondere informatieplichten
7. Geen elektronische handtekening? Dan géén rechtsgeldige blockchaintransactie.
8. Blockchain vervangt de rechter/tussenpersoon
9. Consument kan bitcoin-transactie binnen 14 dagen ongedaan maken
10. Persoonsgegevens blockchain: niet onderworpen aan de AVG

37

Vragen?

prof. mr. dr. Serge Gijrath

s.j.h.gijrath@law.leidenuniv.nl

of

serge.gijrath@c-legal.nl

38